

In de mijnen kunnen wij ons bovendien nog voorstellen, dat zij zich op de planken der stuttingsmuren bevonden of hun weg via luchtkokers naar beneden gevonden hebben. En dat de sporen zich niet gauw laten afschrikken, moge blijken uit het feit, dat *Polyporus*-soorten tot op een diepte van 300 m in mijnen aangetroffen zijn.

Een ander vervoersmiddel voor de sporen is nog het water, want in onderaardsche stroomen is door microscopisch onderzoek hun aanwezigheid herhaalde malen gebleken.

De planten, welke in de grotten hun weg door het leven moeten zoeken, zijn altijd slechts soorten, welke eveneens aan de oppervlakte voorkomen, maar nu tengevolge der veranderde omstandigheden monstrueuze vormen vertoonen. Er bestaat geen enkele onderaardsche soort, welke niet een analoog type boven den grond bezit, waarvan zij verschilt door een verandering in kleur en algemeenen vorm. Alleen de paddenstoelen maken, vergeleken met alle overige planten, een uitzondering, daar er bij hen typen bestaan, welke voor de grotten specifiek zijn.

Het spreekwoord: „Gelijke monniken, gelijke kappen” is ook hier van toepassing. Hetzij de paddenstoelen groeiden in een door den mensch gebouwde keukenkast, hetzij in een door de natuur gevormde grot, tengevolge van volkomen dezelfde omstandigheden, waaronder zij hun ontwikkeling doormaakten, kregen zij een analoog uiterlijk, want zooals uit een vergelijking van het door mij beschreven exemplaar met de literatuur-opgaven blijkt, zijn er inderdaad geen verschillen aan te wijzen. Licht, vochtigheid en temperatuur komen overeen en veroorzaakten een gelijk resultaat. Wij kunnen ons slechts verwonderen, dat dit op zoo sterk uiteenlopende plaatsen gebeurde, maar . . . de natuur geeft ons geen rekenschap van haar daden.

Gorinchem.

Dr. J. C. VAN DER STEEN.

WAAR HET VEDERKRUID BLOEIT....

Een stille landweg.
Links en rechts de Noord-Hollandsche weiden, waartusschen de slooten en vaarten van ons waterland met het altijd murmelende riet, af en toe een gele flonkerstar: de lis, de paarsgele bloem van het bitterzoet, de zacht-geurende munt.

Dan komt het dorp, onder den rook van de hoofdstad, stil en vreedzaam; helder van kleur liggen de huisjes om het kerkje. Hier houdt de weg op en beginnen de plassen. Langzaam, met onverwachte wendingen, fiets ik de nauwe straatjes en paadjes langs op zoek naar iemand, die me een bootje kan verhuren. Stop, daar achter de boerderij twee gestalten. Ik licht een klink op, het hekje zwaait open en twee verbaasde boeren zien een met kijker en rugzak uitgerusten stadbewoner op zich toestappen.

„Een boot? Nee, dan moet je verderop, bij den bakker!”

„Die het brood voor ons bakt!” licht de jongste nog toe.

Verderop . . . ja, daar ligt er een. Weldra zit ik op de plassen, den Die, zeggen ze hier. Riet in overvloed en reeds hoor ik den praatjesmaker, den kleinen karekiet, druk babbelen om toch maar vooral te laten hooren, dat hij er is. Vandaag moet dat de hoofdschotel van onze jacht worden, dat wil zeggen het nest, want mijn pogingen in den afgelopen maand zijn op niets uitgelopen. Met langzame slagen, zoo stil mogelijk, vaar ik langs het riet, buig het af en toe eens in de nabijheid van een kleinen zanger opzij, doch veel succes heb ik niet. Ik vaar reeds een half uur, maar van nesten geen spoor, tenminste niet op de plaatsen, die ik vanuit mijn boot kan bereiken.

Aan de overzijde van den plas roepen de meerkoeten elkaar onophoudelijk toe, dat ik langs vaar en een vischdiefje begint onder heftig vleugelgeklep te krijschen, alsof hij het een gewel-

dige brutaliteit vindt, dat ik zijn jachtdomein „bevaar”. Maak je niet ongerust, roodsnavel, ik ga je verlaten. Hier deze sloot door. Ai, dat is niet zoo gemakkelijk! Heeft U wel eens geprobeerd een roeibootje door een smalle sloot te brengen met behulp van een langen staak? Tjonge, wat is dat moeilijk, ik „punter” uit alle macht, maar steeds duw ik de boot tegen het land. Een sloot heeft echter ook een einde en ik kom er, al kost het menig zweetdruppeltje.

Daar ligt het meertje aan den voet van den dijk: Barnegat! Bijna vol gegroeid met het vederkruid, dat overal zijn kleine donkerroode bloempjes boven het water uitsteekt. Rondom riet. Natuurlijk: „Orre, orre, iet” hij is er weer. Voorzichtig sta ik op, zoodra mijn hoofd boven de stengels uitkomt, staakt hij zijn vroolijk gezang en blijft me verbluft zitten aankijken. Wie verwacht nu ook zooiets hier? Eventjes naderbij halen met den kijker. Maar als ik de glazen voor mijn oogen heb, is de druktemaker verdwenen. Ik heb hem toch niet zien wegvliegen. Afwachten totdat hij weer begint te zingen. Het duurt niet lang, of het spelletje herhaalt zich;

Fig. 1. *Het Barnegat bij Amsterdam.*

weer zwijgt hij om plotseling te verdwijnen, als ik mijn kijker voor de oogen breng. Maar waar gaat hij dan toch zoo gauw naar toe? Dan zie ik het: in plaats van mijn kijker voor de oogen te brengen, maak ik slechts de beweging en alsof beneden aan een touwtje wordt getrokken, snel glijdt de schavuit langs den stengel omlaag. Nu voorzichtig het riet opzij buigen en dan moet ik het nest wel zien. Maar hoe ik ook kijk en speur, het is niet te vinden. Hijzelf is natuurlijk weggevlogen en daarom besluit ik maar verder te gaan. Nog even kijken; als ik boven op de zitplank van de boot ga staan, kan ik mooi op het riet neerzien. Riettoppen, rietstengels, lischdodden vol stuifmeel, maar de karekiet, met recht, die zit in het riet. Daarachter loopt op het weiland een waterhoentje met haar jong voedsel te zoeken. Moeder krijgt me in de gaten en onmiddellijk rent ze met een angstig „kuk, kuk” naar het beschermende riet, op de hielen gevolgd door haar jonge spruit. Oei, was me dat schrikken!

Aan den anderen kant van den plas schreeuwt een fuut. Onder heftig waterspatten en futengebruil zetten twee elkaar na. Minnenijd of brood . . . pardon, plantenroof? Daar moet ik bij zijn. Onder de bescherming van een vooruitgeschoven stukje rietland kan ik naderen, maar

toch niet zoo voorzichtig, of ze hebben me onmiddellijk in hun futenoog. Een poosje liggen ze roerloos, één oog naar de boot gewend, dan zwemmen ze weg, af en toe zijdelings kijkend hoe ver ik ben genaderd. Daar duikt er een, spoedig gevolgd door een tweede. Ik wou, dat ik zoo kon duiken, haast geen rimpeltje is op het water te zien. Ik buig om het riet heen en zie, daar wil nog een futenmoeder met jongen haastig verdwijnen, maar net te laat, een paar flinke riemslagen en ik ben ze tot op enkele meters genaderd. Ze aarzelt natuurlijk geen oogenblik en gooit den kop naar beneden, floep, weg! Twee jongen zwemmen even radeloos onder hevige gepiep heen en weer en dan volgen ze mama. Niet zoo sierlijk en geruischloos, dat hebben ze nog niet geleerd; het water spat even op, zooals bij een visch, die aan de oppervlakte springt. Piep! piep! Zijn ze niet allemaal verdwenen? Piep! piep! piep! Daar zie ik vlak bij me de jongste telg, een klein donsballetje, dat op het water drijft en met zwakke ongeoefende pootjes in de richting van mijn boot zwemt. Ik houd mijn hand er voor en het kruipt er onmiddellijk op, piepend schuift het een paar keer heen en weer en gaat dan kalm in de holte liggen. Het is geheel grijs, alleen langs den hals loopen roode streepjes, de teere pootjes zijn van een wonderlijk ongerepte grijs-groene kleur. Zeker heeft het op moeder's rug gezeten en is er bij den onverwachten duik afgegleden. Voorzichtig zet ik het weer in het water en roei weg, waarbij ik moeite moet doen, niet er over heen te varen of het met den riem te verpletteren, want het zwemt dadelijk weer naar me toe. Verderop liggen de futen ons te bespieden, ik zal ze niet langer veront-rusten. Zoodra ik op voldoende afstand verwijderd ben, keeren ze langzaam en voorzichtig terug naar de plaats, waar ze een lid van het gezin in handen van een in hun oogen grooten vijand lieten.

Fig. 2. De jonge fuut.

De tureluurs schijnen ook met kroost gezegend te zijn, want toen ik straks voorbijvoer werd ik reeds met een schel „tututuut” ontvangen en uitgeleide gedaan. We zullen eens zien. Als ik den wal nader en aanstuur op de opening in het riet cirkelt reeds een tureluur boven mijn hoofd, driftig en herhaald roepend, vermoedelijk het mannetje. Met den kijker speur ik over het weiland naar zijn wijfje. Ze verraadt zich door ook op te vliegen om haar echtgenoot gezelschap te houden en hem te ondersteunen in zijn uitdagingen tegen mij. Maar ik laat me niet afleiden en zie, daar staat een jong: reeds tamelijk groot, de vleugels al eenigszins geteckend, nek en buik nog met donsveeren. Zoodra ik er op toe stap, rent het weg en is spoedig tusschen het hooi, dat overal in hoopjes ligt, verdwenen.

Het riet, dat zoo listig de nesten van de karekieten voor me verbergt, verleent mij echter ook dekking, namelijk tegen de spiedende blikken van de vogels, die op de weide zitten. Bij een

open plek verras ik plotseling een kievit, die als een vuurpijl omhoog schiet en onder een luid „kieweewie” wegvliegt. Een vijftig meter verder strijkt hij weer neer en ik pak mijn kijker om dezen bekenden vogel nog eens te bewonderen. Maar hij heeft zeker een vermoeienden paaren broedtijd gehad, want zijn vederpak is alles behalve mooi. De glanzende staalblauwe kleuren ontbreken en van de kuif zijn slechts een paar armzalige sprietten overgebleven. Daar komt hij terug, daalt op een twintig meter afstand neer en begint nu schreeuwend heen en weer te loopen, steeds dichtër naar mij toe. Waaraan heb ik die belangstelling te danken? Hola, daar

Fig. 3. *Watermunt*.

dadelijk instemt met een luid en verontwaardigd „grietta, grietta”.

De middag is gekomen, de karekiet laat zich niet meer hooren en mijn hoop op het vinden van een nest is ook ditmaal niet vervuld. Maar niet getreurd, dat belooft weer een volgende jacht met nieuwe avonturen.

Zalig op mijn rug liggend in het hooi, kijk ik naar den mooien blauwen hemel, waarin langzaam kleine witte wolkjes voorbijrijven en geniet een welverdiende rust. Het is voor vandaag genoeg.

Bij Amsterdam, Zomermaand 1933.

AD. BAARS.

struikelt hij zelfs, zoo is zijn aandacht op mij gevestigd. Dat heeft wat te beteekenen. Daar aan het andere einde van het weiland staat nog een kieviet; zou dat het vrouwtje zijn? Het riet verleent me weer dekking en als ik aan den anderen kant de sloot inbuig, vliegt de vogel onmiddellijk weg en zie ik nog net, dat een jong zich tegen den grond drukt. Even de plaats opnemen. Daar is het en nu aan land. Verbazend, zoo angstig als het kievitenpaar wordt, ze schreeuwen niet meer, ze krieschen. Daar ligt de kleine baas, hij verroert zich niet, zelfs niet als ik hem aanraak. Ik zet hem op mijn hand en dat brengt hem in beweging. Kalm stapt hij eraf en wandelt zonder zich te haasten weg, af en toe even omkijkend, tot aan de greppel, die het weiland doorsnijdt. Daar verdwijnt hij en als ik ga kijken, ligt hij daar weer roerloos tegen den bodem gedrukt. Verschrikkelijk, wat gaan die ouders te keer, ik zal maar weggaan. Terwijl ik wegroei word ik nog een tijdlang door een van hen vergezeld, die onverdroten zijn toorn te kennen geeft, zelfs zoo aanhoudend en zoo luid, dat een grutto haastig het riet komt overvliegen en mij ziende